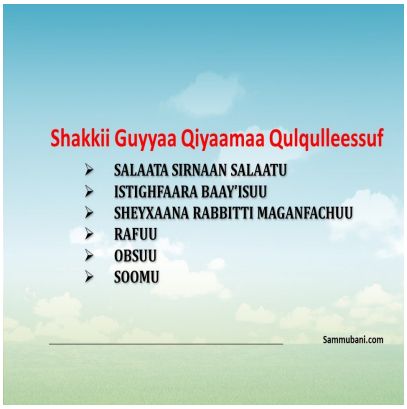

Shakkii Qiyaamaa Qulqulleessuf-Kutaa 2

Description

Jireenya keessatti sababni guddaan namoonni yeroo baayâ€™ee gammachuu fi milkaaâ€™inna itti dhaban maal akka taâ€™ee beektu? Tarii qarshii dhabuu, namni jaallatan duâ€™uu, qabeenyi barbadaaâ€™u fi kan biroo jechuu dandeessu. Eeti, kunniin sababa taâ€™uu dandaâ€™u. Garuu sababa guddaa taâ€™uu dandaâ€™u? Sababa guddaa taâ€™uu hin dandaâ€™an. Dhugumatti, sababni guddaan jireenya keessatti gammachuu fi milkaaâ€™inna itti dhaban, Guyyaa Qiyaamatti kafaruu ykn shakkuudha. Jireenya kiyya keessatti yommuu gammachuu fi tasgabbii dhabu, maaltu keessa kiyya quuqa jedhee of gaafachaa ture. Ergasii, Guyyaa Qiyaamaa shakkuun gammachuu fi milkaaâ€™inna akka nama dhabsiisu naaf galte. Guyyaa Qiyaamatti dhugaan amanuu fi guyyaa kanaaf hojii gaggaari hojjachuun tasgabbii qalbii akka fidu nan hubadhe. Yeroo tokko tokko yommuu shakkiin natti dhagahamu, shakkii kanaaf SABABA kan taâ€™e maalidhaa? Qorichi isaa hoo maali? Jechuun qorachuu eegale. Adeemsa keessa sababoonni shakkii namatti naqan, badii hojjachuu, addunyaa jaallachuu, beekumsa sirrii barbaadu dhiisu fi niyyaa Rabbiif qulqulleessu dhiisu akka taâ€™an naaf galan.

Sababa qofa beekanii qoricha osoo itti hin barbaadin taaâ€™un namaaf hin maluu miti ree? Kanaafu, qoricha kanaa yommuu qorannu haala armaan gadiitin tarreessu dandeenya.

1.Salaata sirnaan salaatuâ€“ dhugumatti milkaaâ€™inni fi gammachuun addunyaa fi aakhiraa salaata keessa jira. Salaanni gara Rabbitti nama kaleessun eeggumsaa, gargaarsa fi tiika Isaa akka argatan nama taasisa. Karaan addunyaa irraa eegalee hanga aakhiraa dheeratu daandii dheeraa gargaarsa fi eeggumsa gaafatuudha. Sheyxaanni daandii kana irraa nama jallisuun ibiddatti akka seenan sababa taâ€™a. Kanaafu, daandii dheeraa fi diriiraa kana irraa sheyxaanni akka nama hin jallisne yeroo hundaa eeggumsa, gargaarsa, qajeelcha fi tiika Rabbii barbaachisaa miti ree? Karaan kanniin hunda ittiin argannu salaata sirnaan salaatuni. Rabbiin ni jedha:

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱسۡتَعِينُواْ بِٱلصَّبۡرِ وَٱلصَّلَوٰةِۚ إِنَّ ٱللَّهَ مَعَ ٱلصَّٰبِرِينَ ١٥٣

â€œ**Yaa warra amantan! Obsaa fi salaataan gargaarsa barbaadaa. Dhugumatti Rabbiin warra obsan waliin jira**.â€• Suuraa Al-Baqaraa 2:153

Yeroo tokko tokko yommuu sheyxaanni shakkii namatti darbu, falli gaariin salaata sirnaan salaatuf tattaafachuudha. Itti aansun;

2.Tawbachuu (gara Rabbii deebiâ€™u) fi Istighfaara (Rabbiin irraa araarama kadhachuu) baayâ€™isuuâ€“ akkuma kutaa darbe keessatti jenne, shakkii Guyyaa Qiyaamatiif ykn hundeewwan imaanaa keessaa tokkoof sababa guddaa kan taâ€™an keessaa cubbuu ykn badii hojjachuudha. Badii hojjachuun balbala balâ€™aa karaa sheyxaanni ittiin seenu namatti bana. Namtichi yommuu badii hojjatu, sheyxaanni hasaasa badaa adda addaa itti darba. Namni Guyyaa Qiyaamatti amanuu kan diduuf ragaalee fi mallatooleen dhabamanii osoo hin taâ€™in badii inni hojjatutu haqa akka hin hubanne qalbii isaa oggore. Baditti yoo lixan haqa akka jibbanii fi hin argine nama taasisa. Rabbiin (subhaanahu wa taâ€™aalaa) ni jedha:

فَلۡيَحۡذَرِ ٱلَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنۡ أَمۡرِهِۦٓ أَن تُصِيبَهُمۡ فِتۡنَةٌ أَوۡ يُصِيبَهُمۡ عَذَابٌ أَلِيمٌ

â€œ**Isaan ajaja isaa (Nabiyyi) faallessan fitnaan (rakkoon) wayii isaan tuquu yookiin adabbiin laalessaan isaan tuqu irraa of haa eegan.**â€• Suuratu an-Nuur 24:62

Ajaja nabiyyii yommuu jedhu sunnaa isaa, shariâ€™aa Islaamaa fi kkf. Fitnaan immoo kufrii, shakkii, nifaaqa, bidâ€™aa fi kkf. Adabbiin immoo ajjeechaa, hidhaa fi kkf. (Tafsiir ibn Kasiir)

Namni yommuu ajaja Nabiyyii (SAW) faallessu takkaa fitnaan qalbii isaa tuqa takkaa immoo wantoota adda addaatin adabama. Wanta Nabiyyiin itti ajaje hojjachuu dhiisu fi wanta inni irraa dhoowwe hojjachun ajaja isaa faallessudha. Kanaafu, karaan balâ€™aan fitnaan shakkii, kufrii fi kkf ittiin dhufu ajaja Nabiyyi faallessudha.

Karaan kana jalaa ittiin bahanii haqa itti argan immoo gara Rabbii deebiâ€™uu fi araarama Isa kadhachuudha. Ergasi wanta itti ajajaman hojjachuu fi wanta irraa dhoowwaman dhiisudha. Sababni isaas, Ergamaa Rabbii (SAW) akkana jedhan:
â€œ**Yommuu namni Muâ€™minaa (dhugaan amane) badii hojjatu, qalbii isaa irratti tuqaan gurraattin ni mulâ€™atti. Yoo gara Rabbii deebiâ€™e, [cubbuu irraa] buqqaâ€™ee fi araarama Rabbiin kadhate, qalbiin isaa ni cululuqxi (ni addaatti). [Cubbuu hojjachuu] yoo itti dabalee (itti fufee), tuqaan gurraattinis ni guddatti. Suni â€œAr-Raanaâ€• Rabbiin kitaaba Isaa keessatti dubbateedha.â€œHaa dhorgamu! Wanti isaan hojjataa turan onnee isaanii haguuge**. (raana alaa quluubihim)â€• Al-Muxaffifin 83:14 Sunan Ibn Majah

Salaata sirnaan salaatanii erga xumuranii booda, fitnaa shakkii jalaa bahuuf Rabbiin hidda onnee jalaa araarama kadhachuun furmaata guddaadha. Shakkiin qalbii waan jeequf, araarama yommuu kadhatan shakkii kana oofun tasgabbii namaaf fida. Kanaafi, Rabbiin (Qulqullaaâ€™an oltaâ€™e) Qurâ€™aana keessatti irra deddeebiâ€™uun, â€œ**Gooftaa keessan araarama kadhaa, dhugumatti Inni yeroo hundaa araaramaadha.**â€• (71:10), â€œ**Gooftaa keessan araarama kadhaa, ergasii gara Isaa deebiâ€™aa**â€• (11:52,90)â€• jedha.

Kanaafu, furmaanni cimaan shakkii itti oofan cubbuu irraa buqqaâ€™uun gara Rabbii deebiâ€™uu fi yeroo hundaa araarama kadhachuudha. Salaata booda mee duâ€™aayi tana bartee haa godhannu:

رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ

Rabbanaa faghfir lanaa zunuubanaa wa kaffir â€˜annaa sayyiâ€™aatinaa wa tawaffanaa maâ€™al-abraar.

â€œGooftaa keenya! badii keenya nuuf araarami; hamtuwwan keenyas nurraa harcaasi; warra qulqulluu wajjinis nu ajjeesi.â€œ Suura Ali-Imraan: 193

Hiika jechootaa: **Rabbanaa (Gooftaa keenya)**, **faghfir (araarami)**, **lanaa (nuuf)**, **zunuubanaa (badii keenya)**, **kaffir (harcaasi)**, **â€˜annaa (nurraa)**, **sayyiâ€™aatinaa (hamtuwwan keenya)**, **tawaffanaa (nu ajjeessi)**, **maâ€™a (wajjiin)**, **al-abraar (warra qulqulluu)**

Dhugumatti halkan gara dhumaatti kaâ€™uun salaata hanga dandaâ€™an salaatu fi istighfaara baayâ€™isuun fitnaa shakkii ni balleessa.

3.Sheyxaana Rabbitti maganfachuu-Maganfachuu jechuun wanta nama miidhu irraa gara wanta nama eegutti fiigun eeggumsa isaa barbaadudha. Sheyxaanni nama jallisuuf shakkii qalbii irratti darba. Dhugaa soba, soba dhugaa fakkeessa. Ragaa ifa jiru kana akka hin fudhanne namatti hasaasa. Rabbiin (Azza wa Jalla) ni jedha:

وَإِمَّا يَنزَغَنَّكَ مِنَ ٱلشَّيْطَٰنِ نَزْغٌ فَٱسْتَعِذْ بِٱللَّهِ ۚ إِنَّهُۥ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ٢٠٠

â€œYoo garagalchaan (hasaasni badaan) sheyxaana irraa sitti dhufe, Rabbitti maganfadhu. Dhugumatti Inni Dhagahaa, Argaadha.â€• Suuratu Al-Aâ€™araaf 7:200

Akka muxannootti yommuu sheyxaanni imaana kiyya shakkiin hurgufu, falli kiyya gara Rabbii fiigudha. Irra deddebiâ€™ee, â€œAâ€™uzu billahi mina sheyxaani rajiim (Sheyxaana abaarrame irraa Rabbiin tiikfama)â€• jechuu ykn â€œ*Rabbi aâ€™uuzu bika min hamazaati shayaaxiin wa aâ€™uuzu bika rabbi an yahduruun)*â€• jedha.

Hiikni isaa: (***Gooftaa kiyya, ani hasaasa sheyxaanotaa irraa Sittiin maganfadha.Gooftaa kiyyaa isaan natti dhufuu irraa sitti maganfadha.)*** Suuraa al-Muâ€™minuun:97-98

Yookiin immoo suuratu An-Naas (114) irra deddeebiâ€™e qaraâ€™a (dubbisa).

Yeroo kanatti obsa guddaa barbaachisa. Dhugumatti qormaanni (fitnaan) guddaan qabeenyi nama jalaa barbadaaâ€™u ykn namni nama jalaa duâ€™uu osoo hin taâ€™in imaana dhabuun kufritti seenudha. Namni kafaree kufrii irratti yoo duâ€™e zalaalami ibidda keessa jiraata. Kanaafu fitnaa kamtu guddaa fi badaadha ree? Sheyxaanni nama kafarsiisuf wanti inni fi namoota irraa gargaartonni isaa hin hojjanne hin jiru. Tarkaanfin kufritti nama seensisuuf fayyadamu kana.

Shakkii qalbitti naquuâ€” **dallansiisuu**â€” **salaata akka dhiisu taasisu**â€” **baditti daran akka lixu gochuu**â€” **haqa jibbisisuu**â€”**kafarsiisu**â€”**osoo hin tawbatin yoo duâ€™eâ€”gahuumsi namticha ibidda taâ€™uu.**

Yommuu shakkiin qalbii keessa seenu, namtichi, â€œKuni maaliif taâ€™e? Rabbiin maaliif kana hojjata?â€• jechuun inuma Rabbitti dallana. Akka waan Rabbiin miidhu salaata dhiisa. San booda tarkaanfi tarkaanfin sheyxaanni Islaama keessaa isa baasa. Kanaafu, shakkiin yommuu nutti dhagahamu dafne gara Rabbii fiigu qabna. Hanga shakkiin kuni darbuu obsuu fi salaata irratti jabaachu qabnaa malee, dallanuu fi salaata dhiisu hin qabnu. Rabbiin, â€œ**Yaa warra amantan! Obsaa fi salaataan gargaarsa barbaadaa. Dhugumatti Rabbiin warra obsan waliin jira**.â€• Waan jedheef.

Dabalataan barruu Sheyxaana irraa of tiiksuf jettu dubbisuun ni dandaâ€™ama.

4.Rafuuâ€“ dhugumatti fitnaan shakkii kuni qalbii irratti jabaachun yeroo nama dhamaasutu jira. Yeroo kanatti yoo dandaâ€™ame saâ€™aati muraasaf jalaa rafuun qalbii irraa hanga tokko ni hirâ€™isa.

5.Obsuuâ€“ Dhugumatti, qormaata hanga shakkii jireenya keessatti jabaatu arge hin beeku. Namoonni baayâ€™een qormaata kana kufuun jireenya gadadoo jiraatu. Ammas, qormaata kana darbuun gara sadarkaa olitti ol nama kaasa. Kanaafi Rabbiin (subhaanahu wa taâ€™aalaa) amantii keessatti hoggantummaa dhugaa obsaa fi yaqiina ulaagaalee (haal-duree guuttamuu qaban) taasise. Rabbiin ni jedha:

وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أَئِمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا ۖ وَكَانُوا
بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ ﴿٢٤﴾

â€œ**Yerooma isaan obsanii fi Aayaata (mallatoole, keeyyatoota, ragaalee, barnoota) Keenya dhugaan itti amanan (yuuqinuun) , isaan irraa imaamota (hoggantoota) ajaja Keenyan namoota qajeelchan taasifne.**â€• Suura As-Sajda 32:24

Yommuu hasaasni badaan sheyxaana irraa namatti dhufu QORMAATA akka taâ€™e beekun obsuu fi yaada badaa san irraa garagaluun imaanni namaaf akka jabaatu taasisa.

6.Soomu â€“ nyaanni yommuu garaa guutu, nafseen namaa tuni quufun of tuulti. Rabbiif of gadi qabuu fi Isaaf ajajamuun itti ulfaata. Namoonni yeroo baayâ€™ee Ergamtoota kijibsisanii fi haqa hin fudhanne, warroota qabeenya qabaniidha. Qabeenya isaanitiin of tuulun haqa irraa jaamaa taâ€™u. San booda adabbi badaa asi fi aakhiratti dhandhamu. Kanaafu, nafseen teenya tuni qabeenyan akka of hin tuulle yeroo tokko tokko beelessuun gaariidha. Guyyaa Wiyxataa fi Kamisaa hanga dandaâ€™ameen soomun hidda dhiigaa sheyxaanatti dhiphisa.

Guduunfaa

âœ‰ Namoonni baayâ€™een Qiyaamatti kan amanuu didaniif ragaaleen dhabamanii osoo hin taâ€™in qalbiin isaanii badiin waan haguugamtef ragaalee ifa bahan arguu hin dandaâ€™an.
âœ‰ Karaan irra gaariin Qiyaamaa ykn hundeewwan imaanaa keessaa tokko shakkuu jalaa itti bahan salaata sirnaan yeroo hundaa salaatu fi araarama Rabbiin kadhachuu (istighfaara) baayâ€™isuudha. Akkasumas, hojii gaggaarii dabalata hojjachuudha.
âœ‰ Cubbuu /badii dhiisu fi gaabbiin namatti dhagahamuun wantoota armaan olii akka hojjatan nama taasisa.
âœ‰ Yommuu hasaasni badaan sheyxaana irraa namatti dhufu, sheyxaana Rabbitti maganfachuu fi suuratu An-Naas irra deddebiâ€™anii dubbisuun (qaraâ€™uun) furmaata guddaadha.
âœ‰ Soomun fedhii lubbuu cabsuun haqa akka hubatanii fi fudhatan nama taasisa.

Date Created
March 10, 2018
Author
admin